

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om En säkrare tillgång till vattenreningskemikalier, DS 2023:09

Sammanfattning

Omfördelning av kemikalier mellan verksamheter av redan levererade kemikalier bör vara ett sistahandsalternativ. Fördelning av kemikalier bör ske direkt från kemikalieproducenterna i första hand.

Att ta fram en prioriteringsordning som omfattar industrier kommer att vara ett resurskrävande arbete och behöver genomföras i samverkan mellan flera aktörer. Länstyrelserna kommer att vara en central aktör i detta arbete.

Det går inte att införa lagförslaget utan att man har hittat en lösning på hur överskridanden av utsläppsvillkor ska hanteras.

Vi ser flera svårigheter med förslaget att staten ska kunna äga, lagerhålla och transportera kemikalier. Hur detta ska ske i praktiken med tillstånd, konkurrens etc. behöver utredas vidare.

Ramarna kring ekonomisk ersättning bör vara tydligare än vad som framgår i förslaget.

Synpunkter

Allmän prioriteringsordning

Det kommer att vara komplext och utmanande att ta fram en tydlig allmän prioriteringsordning som även omfattar industrier. Den kommer att behöva omfatta fler och andra aspekter än den frivilliga prioriteringsordning som finns idag. Det kan också vara nödvändigt att ta fram olika prioriteringsordningar för olika typer av kemikalier om det ska vara en praktiskt tillämpbar prioritering. Detta kommer att vara ett resurskrävande arbete som behöver genomföras i samverkan mellan flera aktörer. Länstyrelserna kommer att vara en central aktör i detta arbete. Utöver prioriteringsordningen kommer det också att krävas ett omfattande arbete för att ta fram underlag som kan användas för fördelning av kemikalier vid en brist. Prioriteringsordningen bör också inkludera möjlighet att prioritera inom respektive kategori. Det kan vid

en allvarlig brist exempelvis uppkomma behov av att prioritera mellan dricksvattenproducenter och lagen bör möjliggöra detta.

Möjligheter att omfördela

Förslaget innebär att det i första hand är kommunala verksamheter som ska bli föremål för föreläggande om att avstå kemikalier, vilket innebär att omfördelningen av kemikalier behöver ske från VA-verksamheternas lager. Det är inte rimligt och näst intill omöjligt att genomföra i praktiken vid en mer omfattande brist. Omfördelning av redan levererade kemikalier bör vara ett sistahandsalternativ. Prioritering och omfördelning av kemikalier bör därför i första hand ske från kemikalier som ägs av kemikalieleverantörerna, dvs kemikalier som ej ännu är levererade till kund. Då kan deras logistikkapacitet användas för transport och leverans av kemikalier direkt till prioriterade verksamheter.

Konsekvenser för avloppsrening

Det är inte lämpligt att införa lagförslaget utan att man har kommit fram till en lösning på hur överskridanden av utsläppsvillkor och liknande ska hanteras. Verksamheter som föreläggs att avstå kemikalier bör inte kunna bli föremål för anmälan av miljöbrott om det uppstått till följd av minskad tillgång till kemikalier. De nya anmälningsbestämmelserna i miljöprövningsförordningen och förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd medför ingen förändring när det gäller krav på att anmäla miljöbrott. Det behöver också vara tydligt hur möjlighet till ekonomisk ersättning ska bedömas i ett sådant fall om överskridande beror på en allvarlig brist.

Äganderättsövergång

Enligt förslaget ska staten via Livsmedelsverket kunna ta över ägandet av kemikalier vid en omfördelning om det inte kan gå direkt till den prioriterade verksamheten. Detta behöver utredas vidare med avseende på flera aspekter utifrån tillstånd för transport och lagerhållning, konkurrens etc.

Övriga synpunkter

Om det sker ökade utsläpp kommer det att finnas behov av mer kontroll och provtagning. Vem som kommer att vara ansvarig för detta och stå för finansieringen behöver utredas vidare.

Det pågår flertalet utredningar, uppdrag samt även förnyad lagstiftning som exempelvis avloppsdirektivet. Vi vill lyfta vikten av att denna utredning om lagförslag synkas med övriga utredningar och förslag som berör området vattenreningskemikalier och beredskap.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med miljöskyddshandläggare Cecilia Moberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Susanna Löfgren, enhetschef Djur- och miljöenheten Marina Wallén- Mattsson och chef miljöskyddsfunktionen Sara Huss medverkat.